

ACTIVITATEA INSTITUTULUI DE ISTORIE „A. D. XENOPOL”
ÎN ANUL 2016

Activitatea științifică a membrilor Institutului de Istorie „A. D. Xenopol” s-a desfășurat și în anul 2016 în conformitate cu normele specifice cercetării academice. Principala coordonată a activității științifice la Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” o constituie programele și proiectele, fiecare dintre ele cu o durată de execuție ce variază în raport cu tema asumată și numărul de cercetători implicați. Rezultatele cercetărilor au fost valorificate prin intermediul studiilor și cărților de autor, în cadrul volumelor colective, dar și prin comunicările prezentate la manifestările științifice naționale și internaționale.

Programul I.a., *Izvoarele Evului Mediu Românesc și Istorie Socială*, coordonat de dr. Petronel Zahariuc, CS II, cuprinde un proiect:

1. *Documenta Romaniae Historica*, seria A. *Moldova*, vol. XI (1604–1606), editat de Petronel Zahariuc, Marius Chelcu, Silviu Văcaru, Cătălina Chelcu și Sorin Grigoruță, termen de finalizare 31 decembrie 2017.

Programul I.b., *Instrumente de lucru. Repertoriul numismatic românesc. 1822–1859/1867*, coordonat de dr. Viorel Butnariu, CS I, cuprinde un proiect:

1. *Bibliografie numismatică pentru Moldova (1359–1859)*, dr. Viorel Butnariu, CS I, termen de finalizare 31 decembrie 2016.

Programul II, *Stat și societate în perioada modernizării și construcției naționale românești, secolele XIX–XX*, coordonat de dr. Mihai-Ștefan Ceașu, CS I, cuprinde trei proiecte:

1. *Modernizarea societății românești din Bucovina habsburgică. Orizont politic și cultural. 1848–1918*, dr. Mihai-Ștefan Ceașu, CS I, termen de finalizare 31 decembrie 2018.

2. *Schimbări de paradigmă în viața politică românească (1900–1914)*, dr. Liviu Brătescu, CS II, termen de finalizare 31 decembrie 2018.

3. *Elita conservatoare românească la jumătatea secolului al XIX-lea: Lascăr Catargiu*, dr. Alexandru Gavriș, AC, termen de finalizare 31 decembrie 2017.

Programul III, *Cultură și modernizare în România, secolele XIX–XX*, coordonat de dr. Leonidas Rados, CS I, cuprinde șase proiecte:

1. *„Aproape... cetățeni”. Studențimea ieșeană în epoca modernă: particularități, forme de coagulare, viață academică și implicare politică*, dr. Leonidas Rados, CS I, termen de finalizare 31 decembrie 2017.

2. *Literatura autobiografică românească – sursă a studiilor patrimoniale*, dr. Andi Mihalache, CS I, termen de finalizare 31 decembrie 2016.

3. *Antisemitism economic în Iași (1859–1918)*, dr. Mihai Chipper, CS III, termen de finalizare 31 decembrie 2016.

4. *O istorie a inspecțiilor școlare în România secolului XX. Partea I: Tipuri de documente și modalități de interpretare a lor*, dr. Cătălina Mihalache, CS III, termen de finalizare 31 decembrie 2016.

5. *Reclădirea istoriei. Intenții privind conservarea și refacerea monumentelor istorice românești în a doua jumătate a secolului XX*, dr. Alexandru Istrate, CS III, termen de finalizare 31 decembrie 2016.

6. *Istoriografia română: de la cronică la discursul postmodern*, acad. Alexandru Zub, termen de finalizare 31 decembrie 2017.

Programul IV, *Public și privat în România secolului XX*, coordonat de dr. Cătălin Turliuc, CS I, cuprinde șase proiecte:

1. *Metode de obținere și stocare a informațiilor utilizate de Securitate în perioada 1948–1989*, dr. Sorin D. Ivănescu, CS III, termen de finalizare 31 decembrie 2017.
2. *Regimul comunist din România și drepturile omului. Cazul libertății religioase (1965–1989)*, dr. Dorin Dobrințu, CS III, termen de finalizare 31 decembrie 2016.
3. *Activitatea subversivă și de propagandă a Legației RPR din Washington (1955–1960)*, dr. Paul Nistor, CS III, termen de finalizare 31 decembrie 2016.
4. *Public și privat în România secolului XX. Asociaționismul fraternalist în primele două decenii ale secolului trecut*, dr. Cătălin Turliuc, CS I, termen de finalizare 31 decembrie 2018.
5. *„Holocaustul prin gloanțe”. Masacrele antisemite din România și Basarabia comise în vara anului 1941*, Adrian Cioflâncă, CS III, termen de finalizare 31 decembrie 2016.
6. *România în proiecte de securitate pentru Europa de Răsărit în anii '30 ai secolului al XX-lea*, dr. Bogdan-Alexandru Schipor, termen de finalizare 31 decembrie 2017.

Programul V, România în relațiile internaționale (secolele XIX–XX), coordonat de prof. univ. dr. Gheorghe Cliveti, CS I, cuprinde trei proiecte:

1. Proiect fundamental *Documente consulare și diplomatice străine privitoare la domnia lui Carol I. 1866–1914*; echipa de realizare: prof. univ. dr. Gheorghe Cliveti (coordonator), dr. Mihai-Ștefan Ceaușu, CS I, dr. Flavius Solomon, CS II, dr. Adrian Bogdan Ceobanu.
2. *Unirea românilor și emergența Europei statelor naționale*, prof. univ. dr. Gheorghe Cliveti, CS I, termen de finalizare 31 decembrie 2017.
3. *Marile Puteri, România și chestiunea neutralității (1914–1916)*, dr. Flavius Solomon, CS I, termen de finalizare 31 decembrie 2016.

O altă componentă a activității științifice a cercetătorilor Institutului de Istorie „A. D. Xenopol” a fost reprezentată de volume de specialitate, fie că vorbim de lucrări de autor sau de volume colective.

a. Volume de autor:

- Marius Chelcu, *Istoria orașelor din Moldova de la jumătatea secolului al XVI-lea până la jumătatea secolului al XVIII-lea. Studii și documente*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 312 p.
- Mihai Chiper, *Pe câmpul de onoare. O istorie a duelului la români*, București, Editura Humanitas, 2016, 356 p.
- Cătălina Mihalache, *Copilărie, familie, școală: politici educaționale și receptări sociale*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, 354 p.
- Cătălin Turliuc, *„Toți în Unu”. Alexandru Ioan I și epoca sa*, Iași, Editura Performantica, 2016.
- Alexandru Zub, *Eminescu, glose istorico-culturale*, ediția a II-a întregită, Iași, Editura Junimea, 2016, 224 p.

b. Volume editate și coordonate:

- Gheorghe Cliveti, Ioan Aurel Pop (coord.), *Istoriografia în secolul XXI: noi generații, alte abordări*, Supliment al „Anuarului Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”, LII, 2016, 378 p.
- Gheorghe Cliveti și Gheorghe Cojocaru (coord.), *Constantin Stere. Prozator, publicist, jurist și om politic. 150 de ani de la naștere*, Iași, Editura Vasiliana, 566 pagini.
- Dorin Dobrințu (ed.), „Archiva Moldaviae”, [Iași], vol. VIII, 2016, 462 p.
- Claudiu-Lucian Topor, Daniel Cain, Alexandru Istrate (ed.), *Through the Diplomats’ Eyes: Romanian Social Life in the Late 19th and Early 20th Century*, Parthenon Verlag Kaiserslautern und Mehlingen, 2016, 430 p.
- Paul Nistor (ed.), *East European Journal of Diplomatic History*, No 2, December 2015, 270 p.
- Flavius Solomon, Andrei Cușco, Mihai-Ștefan Ceaușu (ed.), *România și statele vecine la începutul Primului Război Mondial. Viziuni, percepții, interpretări*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, 426 p.
- Alexandru Zub, Bogdan-Alexandru Schipor (ed.), *Români și cehi în Monarhia de Habsburg/Romanians and Czechs in the Habsbourg-Monarchy*, Supliment al „Anuarului Institutului de Istorie «A.D. Xenopol»”, tom LI, 2014, 138 p.

În afară de programele și proiectele individuale, cercetătorii de la Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” au participat, în calitate de directori de proiect, membri sau experți științifici, la zece proiecte, dintre care două internaționale.

a. Proiecte naționale:

– Adrian Cioflâncă, proiectul „Tour-Retour 2016–1941, București”, finanțat de Teatrul Evreiesc de Stat.

– Dorin Dobrinu, director al proiectului UEFISCDI, PN-II-RU-TE-2014-4-2275, cu tema *Construcția regimului comunist: violența politică și lupta de clasă în colectivizarea agriculturii din România, 1949–1962*.

– Sorin Grigoruță, membru în cadrul Proiectului de cercetare *Tezaurul românesc de la mănăstirea Simonopetra – Muntele Athos: documente istorice și cercetare aplicată*, cod proiect PN-II-ID-PCE-2012-4-0552.

– Alexandru Istrate, membru al proiectului *Foreign diplomats in the Kingdom of Romania. Ways of Socialization and Mundanity Experiences (1881–1914)*, cod PN-II-RU-TE-2012-3-0288.

– Paul Nistor, Școala de vară *Civilizație, istorie și cultură românească. Tinerii basarabeni și moștenirea culturală românească*, în perioada 22–28 august 2016, finanțat de Ministerul Afacerilor Externe, prin Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni, contract nr. U1-1/1337/27.05.2016.

– Flavius Solomon, membru în proiectul *Visions and Perceptions of Romania in the Russian Imperial Discourse and Public Sphere in the Late 19th and Early 20th Century*, CNCS-UEFISCDI, PN-II-RU-TE-2012, director proiect Andrei Cușco.

– Cătălin Turliuc, membru în proiectul *Mișcarea aboliționistă în cadrul emancipării civile și politice în România modernă*, PN-II-ID-PCE-2011-3-0655, director proiect Viorel Achim.

– Petronel Zahariuc, director al grantului CNCS-UEFISCI, IDEI-PCE-4-0552; membru în grantul CNCS, tip Idei, Proiecte de Cercetare Exploratorie, 2012-2014, director conf. dr. Laurențiu Rădvan; membru în grantul CNCS-UEFISCI, IDEI-PCE, 2013–2015, director Constanța Vintilă-Ghițulescu.

b. Proiecte internaționale:

– Marian Viorel Butnariu, acord de colaborare cu Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău (nr. 265A/01-05 din 18 septembrie 2013) în vederea editării colecției numismatice a muzeului în seria *Corpus Nummorum Moldaviae*.

– Cătălina Mihalache, participant la proiectul internațional *Joint History Project Phase II – Extending the Proven Tool for Reconciliation to the Sensitive Recent History of Southeast Europe (2015–2016)*, coordonat de Center for Democracy and Reconciliation in Southeast Europe (Thessalonik, Grecia) și finanțat de Consiliul Europei (Reference number of the grant Contract: 2014/350-782).

În anul 2016, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” a organizat și a fost implicat în desfășurarea mai multor manifestări științifice.

a. Manifestări științifice naționale:

– 26 februarie 2016, simpozionul *Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” – 75 de ani*, la Academia Română – Filiala Iași.

– 13 aprilie 2016, masa rotundă *Colaborarea dintre istoricii germani și români. Note de bilanț și perspective*, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”.

– 30 mai 2016, simpozionul *Copiii și copilăria românească în Primul Război Mondial*, organizat de Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”, Institutul „Nicolae Iorga”, Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” și Muzeul Universității „Alexandru Ioan Cuza”.

– 20–21 octombrie 2016, simpozionul *150 de ani de la instaurarea monarhiei în România: istorie, cultură, patrimoniu*, sub egida Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”, Facultății de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” și a Asociației „East Democracy”.

b. Manifestări științifice internaționale:

– 1 iunie 2016, conferința *Istoricul și istoria*, sub egida Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”, Filiala Academiei Române din Iași, și a Institutului de Istorie al Academiei de Științe a

Moldovei, Chișinău; organizatori: prof. univ. dr. Gheorghe Cliveti și conf. univ. dr. abilitat Gheorghe Cojocaru.

Pe parcursul anului 2016, cercetătorii Institutului de Istorie „A. D. Xenopol” au susținut comunicări la diverse simpozioane, congrese ori conferințe, naționale și internaționale.

a. Comunicări la manifestări naționale:

– Liviu Brătescu, *„Jocurile” modernizării în viața politică românească (1895–1899)*, la Congresul Național al Istoricilor Români, Cluj-Napoca, 25–28 august 2016; *Monumente statuare și ceremonii publice la Iași. Instrumente de legitimare ale lui Carol I în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, la simpozionul *150 de ani de la instaurarea monarhiei în România: istorie, cultură, patrimoniu*, organizat de Asociația „Est Democrația”, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” și Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 20–21 octombrie 2016.

– Viorel Butnariu, *Piese numismatice în mențiuni documentare (secolele XV–XVIII)*. A XXXIX-a sesiune națională de comunicări științifice „Acta Moldaviae Meridionalis”, Vaslui, 29–30 septembrie 2016.

– Mihai-Ștefan Ceaușu, *Considerații privind cercetarea actuală a istoriei Bucovinei în spațiul românesc*, la masa rotundă *Probleme actuale ale istoriografiei românești*, organizată și moderată de acad. Victor Spinei, în cadrul Congresului Național al Istoricilor Români, Cluj-Napoca, 25–28 august 2016; *Istoria Bucovinei și problema surselor documentare*, la secțiunea „Istoria regională, între istoria națională și universală. Bucovina”, organizată și moderată de dr. Mihai-Ștefan Ceaușu, în cadrul Congresului Național al Istoricilor Români, Cluj-Napoca, 25–28 august 2016; *Evreii în viața politică a Bucovinei habsburgice*, la conferința *Literatură germană și istorie în Bucovina*, organizată de Catedra de germanistică din cadrul Facultății de litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 19 septembrie 2016; *Vinderea moșiilor din Moldova ce au aparținut mănăstirilor din Bucovina la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea*, în cadrul simpozionului *Rolul Mănăstirii Secu în viața religioasă a Țării Moldovei*, Mănăstirea Secu, jud. Neamț, 22–23 septembrie 2016; *Războiul vama dintre Regatul României și Austro-Ungaria și consecințele sale pentru Bucovina*, la simpozionul național *150 de la instaurarea monarhiei în România – istorie, cultură, patrimoniu*, Iași, Muzeul Unirii, 21–22 octombrie 2016.

– Cătălina Chelcu, *Despre armeni în texte cu polemică religioasă în Moldova, secolul al XVII-lea – prima jumătate a secolului al XIX-lea*, la simpozionului *Două veacuri și jumătate de istorie (1766–2016)*. *Biserica armeano-catolică Sfânta Elisabeta din Dumbrăveni*, Dumbrăveni, jud. Sibiu, 21 mai 2016.

– Marius Chelcu, *Stăpânirea și organizarea teritoriului urban la Tecuci*, Muzeul de Istorie „Teodor Cincu”, Tecuci, 22 aprilie 2016; *Armenii din Iași în documente de stare civilă (a doua jumătate a secolului al XIX-lea)*, Congresul de Genealogie și Heraldică, a XVII-a ediție, Iași, 12–14 mai 2016; *Armenii din Iași în secolul al XIX-lea*, la simpozionul *Două veacuri și jumătate de istorie (1766–2016)*. *Biserica armeano-catolică Sfânta Elisabeta din Dumbrăveni*, Dumbrăveni, jud. Sibiu, 21 mai 2016; *Dificultăți în funcționarea Orfelinatlui „Procopie Florescu” de la Tăutești (1892–1948)*, la simpozionul *Copiii și copilăria românească în timpul Primului Război Mondial*, Iași, 30 mai 2016.

– Mihai Chiper, *„Țăta maicilor creștine nu este pentru prunci evrei”. Regulamentele servitorilor și segregarea pieței muncii din Iași (1866–1870)*, Colegiul Noua Europă, București, 5 decembrie 2016.

– Adrian Cioflâncă, *Holocaust, memorie și etică*, prezentare în cadrul „Zilelor Memoriei”, organizate de Institutul Francez Iași, 29 ianuarie 2016; *Holocaustul din România*, la Institutul Național al Magistraturii din București, în cadrul trainingului cu magistrații având tema *Combaterea fascismului, rasismului, xenofobiei și a cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii. Aspecte privind extremismul, antisemitismul și negarea Holocaustului*, organizat de Președinția română a Internațional Holocaust Remembrance Alliance, 9 iunie 2016, București; *Noutăți documentare și revizuirii metodologice în studierea Pogromului de la Iași*, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, cu ocazia manifestărilor comemorative la 75 de ani de la Pogromul de la Iași, 29 iunie 2016; *Vieți întrerupte. Repertorierea victimelor pogromului de la Iași*, la Asociația Tranzit, în cadrul proiectului *Fragments of a life*,

coordonat de Olga Ștefan, 29 iunie 2016, Iași; *Violențele antisemite din România (1866–1944)*, la Școala de Vară cu tema *Evreii în sfera publică a României moderne*, organizată de Centrul pentru Studiul Istoriei Evreilor din România și Centrul pentru Studii Israeliene „Goldstein-Goren” de la Universitatea din București, 2–7 august 2016.

– Gheorghe Cliveti, *Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” – 75 de ani*, la Filiala Iași a Academiei Române, simpozion inclus de programul manifestărilor științifice consacrate celei de-a 150-a aniversări a Academiei Române, 26 februarie 2016; „*Pericolul de război general*” în anii 1887–1888 și vaga „*aderență*” a României la *Tripla Alianță*, Academia Română – Filiala Iași, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”, 30 martie 2016; *Epoca modernă în istoria românilor – delimitări temporale, registru tematic*, prelegere ținută în plenul Congresului Național al Istoricilor Români, Cluj-Napoca, 27 august 2016.

– Dorin Dobrinu, *dezbateră Refugiații, o provocare pentru Europa*, organizată de Asociația Culturală Onesimos (împreună cu Dănuț Mănăstireanu și Dănuț Jemna), 9 ianuarie 2016, Iași, Muzeul Unirii; lansarea volumului Marius Turda, *Ideea de superioritate națională în Imperiul austro-ungar (1880–1918)* (Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2016), împreună cu Marius Turda și Sorin Antohi, Iași, Muzeul Unirii, 12 februarie 2016; *Rezistența armată anticomunistă din România în context est-european, 1944 – începutul anilor '60*, Iași, Hotel Ramada, Rotary Club Iași – Curtea Domnească, 24 octombrie 2016; *Regimul comunist din România. Câteva repere istorice*, în cadrul întâlnirii *România identitară. Recuperarea memoriei și a sentimentului identitar*, organizată de Societatea Română de Psihanaliză în parteneriat cu Muzeul Național al Literaturii Române Iași, în cadrul Festivalului Internațional de Literatură și Traducere (FILIT), Iași, Muzeul Național al Literaturii Române Iași, Galerii Pod-Pogor, 29 octombrie 2016; *Istoria ca ficțiune*, dialog cu Lucian Boia, moderator Dorin Dobrinu, Iași, Aula Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu”, 29 octombrie 2016.

– Alexandru Gavriș, *Putere, suveranitate, simbol: Adunarea Constituantă din 1866 și problema monarhiei*, în cadrul simpozionului *150 de ani de la instaurarea monarhiei în România – istorie, cultură, patrimoniu*, Iași, 21–22 octombrie 2016.

– Sorin Grigoruță, *Despre o încălcare de hotar din veacul al XVIII-lea și implicațiile sale. Mănăstirea Trei Ierarhi și Iuganii de pe Siret*, la simpozionul național *V. Pârvan*, organizat de Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” Bacău și Arhivele Naționale Bacău, 6–7 octombrie 2016; *Un chirurg în Moldova veacului al XVIII-lea. Johann Benedict Lochmann*, comunicare prezentată în cadrul celui de-al XVII-lea Congres de Genealogie și Heraldică, Iași, 12–14 mai 2016.

– Alexandru Istrate, *Chestionarul propus de Alexandru Odobescu. Scanarea trecutului în șase întrebări*, la simpozionul *150 de ani de la instaurarea monarhiei în România: istorie, cultură și patrimoniu*, Iași, 21–22 octombrie 2016.

– Sorin Ivănescu, *Manifestația din 8 noiembrie 1945. Pentru Rege și Țară*, în cadrul simpozionului *150 de ani de la instaurarea monarhiei în România. Istorie, cultură, patrimoniu*, Iași, 21–22 octombrie 2016.

– Andi Mihalache, *Patrimoniul, între cercetare și valorificare: concepte, resurse, potențial*, în cadrul simpozionului *Civilizație, cultură și civilizație românească*, Filiala Iași a Academiei Române, 25 august 2016.

– Cătălina Mihalache, *În umbra Marelui Război. „Bătălii” în numele copiilor*, la simpozionul național *Copiii și copilăria românească în Primul Război Mondial*, manifestare organizată de Institutul „A. D. Xenopol”, Institutul „Nicolae Iorga”, Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” și Muzeul Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 30 mai 2016; *Educația patrimonială: proiecții, resurse și limitări*, comunicare prezentată în cadrul Școlii de Vară *România modernă și contemporană: proiecte de țară. Patrimoniu, istorie, educație*, organizată de Societatea de Științe Istoric din România, în colaborare cu Asociația Profesorilor de Istorie „Clio” din Neamț și Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Istorie și Filosofie, Cluj-Napoca, Agapia, 22 iulie 2016; „*Momente și schițe*” din istoria *inspecțiilor școlare (secolele XIX–XX)*, comunicare susținută la *Simpozionul de istorie universitară, biblioteconomie și muzeologie*, din cadrul Zilelor Muzeului Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 23–24 noiembrie 2016.

– Paul Nistor, *Biserica Ortodoxă Română și „lupta pentru pace”, la începutul Războiului Rece*, în cadrul simpozionului *Rolul mănăstirii Secu în viața religioasă a Țării Moldovei*, ediția a V-a,

mănăstirea Secu, 22–23 septembrie 2016; *Începutul deschiderii către Vest: relații româno-americe în plan cultural, educațional, științific (1958)*, la Centrul de Istorie și Civilizație Europeană, Academia Română – Filiala Iași, 11 noiembrie 2016.

– Leonidas Rados, *Constantin Erbiceanu, elev (1852–1858) și profesor (1868–1886) al Seminarului de la Socola*, la manifestarea *Istoria unei școli de altădată: Seminarul teologic de la Socola*, Filiala Iași a Academiei Române, 19 aprilie 2016; *Centralizarea academică în Vechiul Regat. Cazul Facultății de Teologie*, la Zilele Muzeului Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 23 noiembrie 2016.

– Bogdan-Alexandru Schipor, *Ocupația germană a Letoniei, 1941–1944. Câteva aspecte controversate*, la Centrul de Istorie a Relațiilor Internaționale, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 15 martie 2016.

– Flavius Solomon, *România și Rusia în anii premergători Primului Război Mondial*, la conferința *100 de ani de la deschiderea Frontului Românesc în Primul Război Mondial (1916–2016)*, organizator: Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară, Iași, 22–23 martie 2016.

– Cătălin Turluc, *Regina Maria a României*, conferință individuală, Teatrul Național „V. Alecsandri”, Iași, 17 noiembrie 2015; *Organizarea camerală în România modernă*, conferință individuală, Ateneul Bacău, 18 noiembrie 2015; *Mihail Kogălniceanu și meliorismul social*, la simpozionul *Mihail Kogălniceanu în conștiința contemporaneității*, Complexul Muzeal Național Moldova, Direcția Județeană pentru Cultură Iași, Muzeul memorial Mihail Kogălniceanu, 22 ianuarie 2016; *Principiul Naționalităților și contextul internațional al Unirii de la 1859*, la simpozionul *Omagiu făuritorilor Unirii*, ediția a V-a, Complexul Muzeal Național Moldova, Direcția Județeană pentru Cultură Iași, Palatul Ruginoasa, 23 ianuarie 2016; *Emancipatorii: Generația Unirii*, la simpozionul *Domnia lui Alexandru Ioan Cuza (1859–1866) – etapă fondatoare a statului modern român*, Complexul Muzeal Național Moldova, Direcția Județeană pentru Cultură Iași, Muzeul Unirii, 23 ianuarie 2016; *Ipostaze ale feminității: Alexandrina Cantacuzino*, la a VI-a ediție a simpozionului național *Gen și egalitate de șanse*, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 9 martie 2016; *Naționalism și propagandă în Războiul pentru Întregirea României*, la conferința *100 de ani de la deschiderea Frontului Românesc în Primul Război Mondial (1916–2016)*, organizată de Ministerul Apărării Naționale, Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară, 22–23 martie 2016; *Relațiile României cu Republica Moldova*, la simpozionul științific *Unirea Basarabiei cu România*, Consiliul Județean Vaslui, Muzeul Județean Vaslui, 24 martie 2016; *Mișcări de populație pe continentul european în epoca contemporană. Emancipare și cetățenie*, la *Conferința de drept european*, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 28 martie 2016; *Gheorghe Magheru și epoca sa*, la conferința *Gheorghe Magheru*, Universitatea Craiova, 2 aprilie 2016 (cu Sorin Damean, Gh. Silaghi); *Capitala Moldovei între savoir faire și savoir vivre*, conferință individuală la al 6-lea Congres al Societății de nutriție din România, Iași, UMF, 14 aprilie 2016; *150 – Ziua Regalității*, conferință individuală, Biserica Banu, Iași, 8 mai 2016; *Geneza și emanciparea statului modern român din perspectiva asociațiilor de tip fraternalist ale epocii*, la a 2-a ediție a simpozionului *Națiune și acțiune*, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 11 iunie 2016; *Muzeul în lumea modernă*, la simpozionul *Caleidoscop muzeal. Muzeul memorial „Mihail Kogălniceanu” la 45 de ani*, Muzeul Kogălniceanu Iași, 24 iunie 2016; *Demografie, istorie și statistica evidenței populației*, la *Conferința națională a specialiștilor în stare civilă și evidența populației*, Primăria Municipiului Iași, 7–10 septembrie 2016; *Asociaționismul fraternal și aboliționismul*, la simpozionul *Emancipare socială și politică în România modernă. Noi perspective și interpretări*, Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, București, 20–21 septembrie 2016; *Cine (mai) suntem? O nouă revoltă a fondului nostru nelatin, neoprotocronism sau o nouă provocare științifică?*, keynote speaker la *Simpozionul Național de Estetică*, ediția a XXI-a, Ministerul Culturii, Centrul de Cultură „G. Apostu”, 12 octombrie 2016; *Crizele și Regența. Dimensiunea istorico-juridică*, în colaborare cu M. Balan, în cadrul simpozionului *150 de ani de la instaurarea monarhiei în România. Istorie, cultură, patrimoniu*, Muzeul Unirii, Iași, 21–22 octombrie 2016; *Moralitate și spiritualitate în România modernă*, la simpozionul *Luminile Cetății*, Casa de Cultură Târgu Neamț, 28–29 octombrie 2016.

– Silviu Văcaru, *O excursie domnească pe Ceahlău*, la simpozionul *Turism în Ceahlău – prezent și perspective*, ediția a III-a, Durău, 8 august 2016; *Noi documente referitoare la satul Albotești*, la simpozionul *Vasile Pârvan*, Bacău, 6–7 octombrie 2016.

– Petronel Zahariuc, *Note despre și din prima istorie a mănăstirilor Neamț și Secu*, la Zilele Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Sesiunea de comunicări a cadrelor didactice și cercetătorilor, Facultatea de Istorie, Iași, 27–29 octombrie 2016; *Amintiri uitate din vremea „zaverii”. Iașii și Moldova la 1821*, comunicare la Sesiunea anuală a Institutului de Istorie „Nicolae Iorga”, București, 8–10 decembrie 2016.

– Alexandru Zub, *Națiune culturală și națiune politică la români în epoca modernă*, la sesiunea științifică dedicată *Zilei Culturii Naționale* cu tema „Identitatea națională”, Aula Academiei Române, 15 ianuarie 2016; *Cuza vodă, în memoriam*, la simpozionul aniversar *Domnia lui Alexandru Ioan Cuza (1859–1866) – etapă fondatoare a statului modern român*, Muzeul Unirii, Iași, 23 ianuarie 2016; *Personalități ale Colegiului Național: Ioan Tăzlăoanu*, la Colegiul Național Iași, 27 ianuarie 2016; *Stat și biserică la români în epoca modernă*, alocuție la simpozionul organizat de Biserica Sf. Haralambie, Iași, 7 februarie 2016; *Istorie și discurs identitar la Academia Română*, conferință la Academia Română – Filiala Iași, 31 martie 2016; *Lansare de carte (Efigii istorice: Mihail Kogălniceanu, A. D. Xenopol, Vasile Pârvan; Istorie și istorici în România interbelică, Vasile Pârvan, efigia cărturarului)*, la Muzeul Unirii, Iași, 1 aprilie 2016; *Istoriografia română în context european la început de nou secol*, conferință de Ziua bibliotecarului, Biblioteca Academiei Române – Filiala Iași, 22 aprilie 2016; *Lumină și lumini în epoca renașterii naționale*, la Colocviul de la Putna, organizat de Fundația „Credință și Creație – Maica Benedicta”, pe tema *Fundamente creștine ale culturii române și europene. Condiția creatorului – între libertate și destin*, în perioada 12–15 mai 2016; *Nicolae Iorga: istorie, identitate, deschidere*, conferință în seria organizată sub egida Universității „Alexandru Ioan Cuza” și a Institutului Francez, la Muzeul Unirii Iași, 20 mai 2016; *Eminescu și lumea istoricilor*, alocuție la *Bookfest 2016*, cu ocazia unei dezbateri legate de colecția „Eminesciana” a Editurii Junimea, în București, 5 mai 2016; *Lansare de carte, Eminescu: glose istorico-culturale, Bookfest 2016*, Iași, 5 iunie 2016; *Lansarea cărții Michel Roussin, Pe urmele generalului Berthelot*, trad. de Mădălina Dima, invitați acad. Alexandru Zub, prof. Simona Modreanu și lect. Fabian Doboș, la Institutul Francez, 10 iunie 2016; *Alocuție ego-istorică la dezbateră organizată de Editura Junimea, la lansarea cărții Eminescu: glose istorico-culturale* (ed. a II-a, Iași, 2016), Iași, Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu”, 16 iunie 2016; *Alexandru Șafran – în memoriam*, la simpozionul *Dr. Alexandru Șafran și evreii din România*, Academia Română – Filiala Iași, 5 septembrie 2016; *Historiens roumains dans la Grande Guerre. Aperçu occasionnel*, la seminarul internațional *Penser L'Europe, Bientôt un siècle depuis la fin de la Première Guerre Mondiale: qu'est-ce que l'Europe a appris de son histoire?*, ediția a 15-a, București, 29 septembrie – 1 octombrie 2016; *Cuvânt introductiv la dezbateră România Mare: idee, dezastru, victorie, apogeu, 1913–1938*, organizată la Muzeul Memorial „M. Kogălniceanu”, la 21–22 octombrie 2016; prezentarea volumului Gh. Cliveti, *România și „alianțele germane”, 1879–1914* (Editura Junimea, 2015), la Clubul de lectură și promovare Junimea – Scriptor, BCU Iași, 10 noiembrie 2016; *Unitatea românilor – serie istorică fundamentală*, la colocviul *Cărți românești de învățătură (Iași, 1643–1646). 370 de ani de la oficializarea limbii române în Moldova*, Iași, Muzeul Mitropolitan, 9–10 noiembrie 2016.

b. Comunicări la manifestări internaționale:

– Cătălina Chelcu, *Un așezământ monahal din ținutul Putna: mănăstirea Vizantea*, la colocviul internațional *Relațiile românilor cu Muntele Athos și cu alte Locuri Sfinte*, realizat în cadrul proiectului UEFISCDI-PN-II-ID-PCE-2012-4-0552, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 16 septembrie 2016.

– Marius Chelcu, *Mănăstirea Copou și hotarul târgului Iași*, la colocviul internațional *Relațiile românilor cu Muntele Athos și cu alte Locuri Sfinte*, realizat în cadrul proiectului UEFISCDI-PN-II-ID-PCE-2012-4-0552, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 16 septembrie 2016; *Momente din trecutul bisericii Sfinții Atanasie și Chiril Iași*, la simpozionul *Monumentul tradiție și viitor*, ediția a XVIII-a, Iași, 6–9 octombrie 2016.

– Adrian Cioflâncă, *Holocaust Related Sites in Romania. Monuments, Mass Graves, and Unmarked Killing Sites*, comunicare susținută în cadrul reuniunii anuale de la București a International Holocaust Remembrance Alliance, 23 mai 2016; *Simulating Democracy Through Communist Mass Organizations*, la conferința *Comparing Communisms: Perspectives from Southeast Europe*, organizată de Institut für Osteuropäische Geschichte și Universitatea din Viena, 26–28 septembrie 2016; *Narratives of Antisemitic Violence in Romania*, la conferința *On Holocaust Education: Remembrance, Retrospection, Responsibility*, organizată la School of Slavonic and East European Studies, Londra, 26 octombrie 2016; *Use of Primary Materials in Classroom*, la seminarul internațional *The Remembrance of the Holocaust: Educational and Pedagogical Challenges*, Chișinău, 2 noiembrie 2016.

– Gheorghe Cliveti, *Leonid Boicu și fundamentarea studiului relațiilor internaționale din epoca modernă*, la conferința *Istoricul și istoria*, sub egida Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”, Filiala Academiei Române din Iași, și a Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău, 1 iunie 2016.

– Dorin Dobrințu, *The Communist Takeover in South-Eastern Europe: International Context, Soviet Influences, Internal Realities*, la conferința *Comparing Communisms: Perspectives from Southeast Europe*, Viena, Universitatea din Viena, Institut für Osteuropäische Geschichte, 26–28 septembrie 2016; *Răscoale țărănești în Câmpia Dunării, vara anului 1950: cauze, desfășurare, consecințe și Violență, memorie și amnezie. O microistorie a colectivizării comunei Roma, județul Botoșani* (împreună cu Constantin Iordachi), la conferința *Lupta de clasă și violența politică în colectivizarea agriculturii din România, 1949–1962*, Academia Română, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”, Iași, 20–21 octombrie 2016.

– Sorin Grigoruță, „*M-au căutat părinții de la sfânta mănăstire la toate boalele mele*”. *Despre îngrijirea suferinzilor la mănăstirea Golia*, la colochiul *Relațiile românilor cu Muntele Athos și cu alte Locuri Sfinte (sec. XIV–XX)*, Iași, 15–16 septembrie 2016.

– Paul Nistor, *Relațiile româno-americe în anii '50 ai secolului XX*, la Sesiunea Științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie, Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, 13 mai 2016; *Marea Britanie, comunismul și apărarea democrației în Europa de Est, după cel de-al Doilea Război Mondial*, la conferința *Dezvoltare Internațională și Democratizare*, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Filosofie și Științe Social Politice, 9–10 decembrie 2016.

– Leonidas Rados, *Romanian Students at the University of Turin, Italy (Mid Nineteenth Century)*, la *Sixième Atelier Héloïse – Sixth Workshop Héloïse* (European Network on Digital Academic History), organizat de CISUI – Centro interuniversitario per la storia delle università italiane, Università degli Studi di Perugia și CIHU – ICHU International Commission for the History of Universities, Università degli Studi di Perugia, Italia, 20–22 octombrie 2016; *The First Romanian Students in Theology at the University of Athens (Mid-Nineteenth Century)*, la simpozionul *Traditional Greek Culture in the European Context – Connections with the Romanian and Slavic Space: The Mount Athos – Athens – Sofia – Bucharest – Iași – Kiev – Moscow Cultural Axis*, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 3–5 noiembrie 2016.

– Bogdan-Alexandru Schipor, *Garanțiile occidentale pentru Polonia și România din primăvara anului 1939. O perspectivă britanică*, la simpozionul *Polonia și România în Europa Centrală în secolele XX și XXI. Istorie, cultură și politică*, organizat de Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale, Institutul de Istorie ale Universității Jagiellone din Cracovia și Facultatea de Științe Umanistice a Universității din Szczecin, în colaborare cu Institutul Cultural Român și Ambasada României la Varșovia, Cracovia, 2–3 iunie 2016; *Un carusel al scenariilor: locul Poloniei și României în cadrul negocierilor tripartite din 1939*, la Zilele Culturii Polone – *Mai aproape unii de alții*, organizat de Uniunea Polonezilor din România și Ambasada Republicii Polone la București, Suceava, 8–10 septembrie 2016.

– Flavius Solomon, *The Controversy over the „Bessarabian Question” in the Romanian Kingdom (1914–1916)*, la conferința *Romania between Allies and Enemies. 100 Years after Entry into the War (1916–2016)*, organizatori: Centrul Cultural German, Centrul Cultural Francez, Centrul de Istorie a Relațiilor Internaționale (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”), Iași, 14–15 aprilie 2016;

Cercetare istorică în vreme de război: un manuscris inedit din 1943 despre Petru Movilă, Chișinău, 2 iunie 2016; „*An wessen Seite sollen wir ziehen?*” *Rumäniens Eintritt in den Ersten Weltkrieg 1916*, comunicare susținută la deschiderea expoziției *Durch Niederlagen zum Sieg? Rumäniens Eintritt in den Ersten Weltkrieg 1916*, München, Bayerische Staatsbibliothek, Osteuropa-Lesesaal, 10 octombrie 2016; *Europa im Zivilisationsdiskurs der rumänischen Linken um 1900*, la conferința *Leitfiguren der, Europäisierungen' Südosteuropas im langen 19. Jahrhundert*, Fundația Pro Oriente, Graz, 24–25 octombrie 2016;

– Cătălin Turliuc, *How did Romania become Modern? A South Eastern European Experience during the 20th Century*, la *The 2nd International Modernization Forum, Modernization and Diversity*, Beijing, 20–22 mai 2016; *Alexandru Boldur: dimensiuni istorico-juridice ale operei*, la conferința *Istoricul și istoria: Alexandru V. Boldur – 130 de ani de la naștere, Leonid Boicu – 85 de ani de la naștere*, Academia Română, Academia de Științe a Republicii Moldova, Institutul Cultural Român etc., Chișinău, 2 iunie 2016; *Orașul – matrice a schimbării*, la ediția a II-a a Forumului zonal de arhitectură și urbanism *Moldova Reper 2030*, Bacău, 10 iunie 2016 (cu acad. Răzvan Teodorescu); *Ideologie și acțiune în raporturile româno-ruse din timpul primei conflagrații mondiale*, la sesiunea de comunicări științifice *România și Rusia în anii Primului Război Mondial*, Ambasada României în Federația Rusă, Institutul de Slavistică al Academiei Ruse de Știință, Societatea Științifică Română de Cercetări Interdisciplinare, Asociația Rusă a Istoricilor Primului Război Mondial, Moscova, 29–30 septembrie 2016.

– Alexandru Zub, *ASTRA, istorie și actualitate*, la simpozionul internațional *Minorități și identități naționale în spațiul central și est-european*, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 3 noiembrie 2016; *Istoria ca discurs legitimant. Repere tematice*, la simpozionul *Istoricul și istoria: Alexandru V. Boldur – 130 de ani de la naștere, Leonid Boicu – 85 de ani de la naștere*, Chișinău, 2 iunie 2016.

– Petronel Zahariuc, *Călugări români la Muntele Athos în prima jumătate a secolului al XIX-lea (I): Maxim Hagiul (Balș)*, la simpozionul *Relațiile românilor cu Muntele Athos și cu alte Locuri Sfinte (sec. XIV–XX) / Les relations des Roumains avec le Mont Athos et avec d'autres Lieux Sacrés (XIVe–XXe siècles)*, Facultatea de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 15–17 septembrie 2016; *Câteva date despre mănăstirea Runcu (ținutul Neamț), metoc al Mitropoliei Moldovei*, la simpozionul *Monumentul – tradiție și viitor*, ediția a XVIII-a, Muzeul Unirii, Iași, 6–9 octombrie 2016; *La politique ecclésiastique et culturelle de Vasile Lupu dans la principauté de Moldavie*, la colocviul organizat de Universitatea „Ivan Franko” din Lviv, Ucraina, 2–4 decembrie 2016.

Pe parcursul anului 2016, cercetători ai Institutului de Istorie „A. D. Xenopol” au efectuat **deplasări** în Moldova, Austria, China, Italia, Polonia, Rusia, Ucraina:

– Marian Viorel Butnariu, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Chișinău, în perioadele 4–25 aprilie și 6–16 iunie 2016.

– Dorin Dobrinu, Universitatea din Viena, Institut für Osteuropäische Geschichte, 25–29 septembrie 2016.

– Leonidas Rados, Università degli Studi di Perugia, Italia, 20–22 octombrie 2016.

– Bogdan-Alexandru Schipor, Cracovia, Polonia, 1–4 iunie 2016.

– Cătălin Turliuc, schimb interacademic în Republica Populară Chineză, Academia de Științe a Chinei, Beijing, 19–30 mai 2016; conferință internațională, Federația Rusă, Moscova, 28 septembrie – 3 octombrie 2016.

– Petronel Zahariuc, Universitatea „Ivan Franko” din Lviv, Ucraina, 2–4 decembrie 2016.

*Bogdan-Alexandru Schipor**
*Sorin Grigoruță**

* Cercetător științific, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”, Academia Română – Filiala Iași.